

Карантинні рослини та бур'яни на території України. Небезпечне розповсюдження.

Карантинні бур'яни це види рослин, занесені з інших ботаніко-географічних областей, тобто адвентивні. З усіх видів карантинних бур'янів, обмежено розповсюджених на території України, вихідцями з Північної Америки є амброзія полинолиста, паслін колючий, ценхрус малоквітковий). І тільки гірчак повзучий походить із Середньої Азії. Потрапивши в регіони, де умови для їх росту сприятливі, а стримуючі фактори (хвороби і шкідники) відсутні, такі рослини стають особливо шкідливими. Шкідливість більшості

карантинних бур'янів досить вагома. Вона проявляється, передусім, у зниженні врожайності сільськогосподарських культур, луків і пасовищ; засміченні урожаю та погіршенні його якості; перенесенні збудників захворювань та накопиченні шкідників сільськогосподарських культур; токсичності для тварин, у збитках тваринництву; в негативному впливі на здоров'я людей; порушенні складу та структури місцевих фітоценозів.

В Україні обмежено-поширеними є: амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), гірчак рожевий (повзучий) (*Acroptilon repens.*), ценхрус якірцевий (малоквітковий) (*Cenchrus rauciflorus*), паслін колючий (*Solanum rostratum*), сорго алепське (гумай) (*Sorghum halepense*) та 15 видів повитиць (*Cuscuta sp.sp.*), з яких найвідомішими та поширенішими є повитиця польова (*Cuscuta campestris*). На жаль, останнім часом ці бур'яни ростуть не лише вздовж автошляхів, залізниць, зерносховищ, складів, але й часто їх виявляють у посівах, де вони забруднюють урожай і ускладнюють його збирання, що теж позначається на якості одержаної продукції.

Проблемі перенесення шкідливих організмів з одного регіону в інший у процесі господарської діяльності людини тривалий час не надавали значення. Звернули увагу на це увагу лише тоді, коли помітили, що разом з корисними рослинами можуть переміщуватися і небезпечні види бур'янів, збудники хвороб та небезпечні шкідники, які в нових умовах завдають значних збитків, зокрема і сільському господарству. Обсяги імпорту продукції рослинного походження, зокрема насіння та посадкового матеріалу, створюють реальні передумови для завезення на територію України цілої низки нових небезпечних карантинних організмів, зокрема і карантинних бур'янів

Щоб запобігти поширенню і повністю ліквідувати їх, здійснюють спеціальні заходи, в тому числі й **адміністративні**. Для своєчасного виявлення вогнищ бур'яну необхідно систематично проводити обстеження земельних угідь. Вирішальне значення для очищення полів мають агротехнічні методи боротьби: правильне чергування культур у сівозміні, обробка ґрунту, догляд за посівами, спрямований на зниження запасів насіння бур'яну в ґрунті й запобігання повторного засмічення як ґрунту, так і врожаю сільськогосподарських культур. Значного ефекту у боротьбі з карантинними видами бур'янів можна досягти при застосуванні гербіцидів. При виявленні – негайно знищувати рослини разом з коренем, не допускаючи цвітіння та утворення насіння.

Відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів» громадяни, підприємства, установи та організації у сфері благоустрою населених пунктів зобов'язані утримувати в належному стані об'єкти благоустрою (їх частини), що перебувають у їх власності або користуванні, а також визначену правилами благоустрою території населеного пункту прилеглу до цих об'єктів територію. Тобто, боротьба з бур'янами, у тому числі карантинними, згідно з чинним законодавством – обов'язок кожного громадянина, підприємця та посадової особи.

Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області закликає суб'єктів господарювання та фізичних осіб не допускати завезення імпортованих об'єктів регулювання на територію України без проведення відповідних фітосанітарних заходів.

Державний фітосанітарний інспектор
Головного управління
Держпродспоживслужби в Полтавській області

С. Надтока